

El llenguatge

Consultar el

diccionari 7/X/1979

No tothom sembla haver-se convençut que el sistema més normal, lògic i adequat per a resoldre els dubtes de llenguatge, especialment de lèxic, consisteix a consultar el diccionari. Potser són encara molts els qui no en tenen cap al seu abast, i quan dubten de la bondat d'un mot o desitgen saber el seu significat exacte troben més senzill adreçar-se a algú que els mereixi confiança, encara que això els obligui a escriure i enviar una carta i esperar la resposta, que no pas fer la consulta directament al diccionari. Però diríem que algunes vegades no és pas la dificultat material de trobar un exemplar d'aquesta obra allò que els inducteix a la consulta personal, sinó més aviat una certa desconfiança en la resposta que trobaran al diccionari, freda i preestaberta, desprovista de la rotunditat i fine i tot d'un cert caràcter reiteratiu que solen tenir les respostes pròpiament dites, formulades ad hoc per una persona a qui s'ha fet aquella consulta. O qui sap si la desconfiança està més aviat en la pròpia capacitat per a consultar el diccionari o per a interpretar-ne correctament la informació que forneix.

Tanmateix, consultar el diccionari no exigeix cap preparació especial: n'hi ha prou de saber l'ordre alfabètic. I l'única cosa que s'ha d'aprendre a fer és vèncer una mena de resistència estranya a recórrer-hi en tots els casos dubtosos. Discutir, dues o més persones, sobre la bondat o l'ortografia d'un mot, durant llarga estona, tenint un diccionari a l'abast sense pensar a obrir-lo, és un fet que podem qualificar d'absurd, però no pas d'imaginari.

La certesa sobre l'admissibilitat d'un mot la dona el diccionari normatiu, que és el Diccionari General de la Llengua Catalana, de Pompeu Fabra. Qui dubti de la bondat d'un mot no ha de fer sinó consultar-lo i si l'hi troba, un cop s'ha assegurat que té el significat amb què el vol usar, ja no li cal cap més consulta. Primfilant molt, i en alguna qüestió de detall, hom té tot el dret de formular les seves reserves sobre el que en aquesta obra s'estableix, encara que això ja exigeix un bon coneixement de causa i un criteri sòlid, però la inclusió d'un mot al Diccionari Fabra ha de resoldre tots els dubtes i les discussions sobre la seva acceptabilitat. En canvi, no cal rebutjar tot seguit un mot pel fet de no trobar-lo en aquesta obra: cal recordar que hi ha repertoris més extensos, com són el Diccionari Alcover-Moll i la Gran Enciclopèdia Catalana, que ja ha arribat fins a la lletra S. El Diccionari Alcover-Moll, essent una obra de caràcter o propòsit exhaustiu, ha d'ésser consultat amb prudent reserva i cal no decidir-se a recórrer a un mot que recullit d'una manera exclusiva sense una lectura atenta de la informació que en dona. Pel que fa a la Gran Enciclopèdia, cal recordar que hom hi trobarà especialment un bon nombre de tecnicismes que encara no figuren al diccionari normatiu, i encara que tampoc no se li reconeix valor normatiu, el rigor amb què s'ha realitzat i l'autoritat dels assessors lingüístics que hi han intervingut, fan que qui s'ha de responsabilitzar de la correcció d'un text hi pugui honorablement dipositar la seva confiança i servir-se, sense temença que les hi retreguin els correctors espontanis i poc informats, de totes les formes que inventaria.

Albert Jané